

Revisionsrapport Arbetsmiljö kopplat till covid-19

Dnr 01316-2021

Förslag till beslut

Regionstyrelsen har tagit del av revisorernas rekommendationer och lägger med beaktande av revisorernas synpunkter ärendet till handlingarna.

Yttrande till beslutsförslaget

Mot bakgrund av att arbetsgivaren är skyldig att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås är det viktigt att arbetsmiljöfrågor fortsätter ha hög prioritet. Regionstyrelsen anser därför att regionens arbete med att ständigt förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet ska fortsätta efter att denna rapport lagts till handlingarna så att lagkrav kan upprätthållas.

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Region Norrbotten har genomfört en granskning av arbetsmiljö kopplat till covid-19. Syftet med granskningen har varit att granska och pröva om regionstyrelsen säkerställt att det bedrivs ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete kopplat till covid-19.

Utifrån genomförd granskning är revisorernas bedömning att regionstyrelsen inte helt säkerställt att det bedrivs ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete kopplat till covid-19.

Ärendet

Revisorerna ger ett antal rekommendationer till regionstyrelsen för att utveckla granskningsområdet. I följande avsnitt återges rekommendationerna tillsammans med regionens synpunkter. I efterföljande avsnitt beskrivs revisionsfrågorna med tillhörande bedömningar samt regionens synpunkter.

Revisorernas rekommendationer

Säkerställ att det finns förutsättningar för linjecheferna att arbeta med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön

Regionens synpunkter

För att stödja cheferna i det systematiska arbetsmiljöarbetet föreslås att SAM-checklistan ses över med aktuella APT-material inför 2022. Vidare är fördjupad SAM-utbildning planerad att erbjudas till chefer med start 2022, den ska bestå av tre delar, såsom Organisatorisk och social arbetsmiljö, Rehabilitering samt Systematiskt arbetsmiljöarbete med ett avsnitt om riskbedömning.

Säkerställ att kontroll av vidtagna arbetsmiljöåtgärder sker på samtliga organisatoriska nivåer

Regionens synpunkter

Ett utvecklingsarbete har inletts genom att använda IA som en metod för att bevaka, kontrollera och följa upp riskbedömningar på olika organisatoriska nivåer. En utvärdering ska visa om denna metodik är något som kan fortsätta vidareutvecklas. För att stärka kontrollen av arbetsmiljöåtgärder föreslås att en gemensam agenda med fokus på ökad bevakning och kontroll av arbetsmiljöåtgärder tas upp på lämplig samverkansnivå.

Säkerställ att det sker ett förbättringsarbete baserat på rapporterade tillbud på samtliga organisatoriska nivåer

Regionens synpunkter

När det gäller arbetsskadehanteringen gällande covid har stora utvecklingsinsatser skett och stort fokus har varit på att pröva, ompröva och beskriva hantering av arbetsskador och tillbud som har en koppling till covid. Flertalet rutiner har skapats och uppkom på grund av nya eller ändrade riskbedömningar, och erfarenheter från tillbud eller arbetsskador.

Regionen delar bilden av att förbättringsarbete som har skett i verksamheterna på ett bättre sätt skulle kunna lyftas upp och redovisas. I regional krisledning har dock verksamheterna hanterats kontinuerligt under pandemiperioden, och justeringar utifrån behov har skett.

Att chefernas situation ges särskild uppmärksamhet i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Regionens synpunkter

Det ordinarie arbetet gällande systematiskt arbetsmiljöarbete, har till stor del fått stå tillbaka på grund av pandemin. Därför föreslås det att en medarbetarundersökning genomförs hösten 2022, med frågor som mäter organisatorisk och social arbetsmiljö, vidare behöver hållbart medarbetarengagemang, samt hållbart säkerhetsengagemang mätas, liksom frågor rörande kränkande särbehandling och förutsättningar för chefer att utöva sitt ledarskap. Medarbetarundersökning genomfördes senast på Region Norrbotten, 2018. Respektive linjechef ges då förutsättningar att arbeta med handlingsplan utefter chefer och medarbetares behov.

Revisorernas bedömningar

Nedan återges de revisionsfrågor som använts i granskningen samt revisorernas bedömningar för respektive fråga. Regionen lämnar synpunkter i de fall revisionsfrågan inte har bedömts som uppfylld.

Finns tillräckliga rutiner för riskbedömningar och handlingsplaner och efterlevs dessa?

Revisorernas bedömning – *Ja*

Finns dokumenterade riskbedömningar och eventuella handlingsplaner?

Revisorernas bedömning *Delvis-*

Bedömningen baseras på att intervjuade ger uttryck för att man löpande genomfört risk och konsekvensanalyser kopplat till pandemins påverkan på verksamheten samt att det finns flera exempel på dokumenterade riskbedömningar och handlingsplaner. Granskningen visar dock att det saknats risk-och konsekvensanalyser för chefers situation och arbetsmiljö. Det saknas också en samlad bild över organisationens följsamhet till riktlinjer och mallar inom området.

Regionens synpunkter

Regionen delar bilden av att det saknats risk-och konsekvensanalyser för chefers arbetsmiljö, och vill därför göra en medarbetarundersökning hösten 2022 som mäter chefers arbetsmiljö och om de anser sig ha de förutsättningar de behöver för att utöva sitt ledarskap. På så sätt skulle medarbetarundersökningen vara en nulägesanalys och ge information till vilka fortsatta aktiviteter som anses vara lämpliga utifrån chefers arbetsmiljö.

Finns tillräckliga rutiner för rapportering av tillbud och skada och rapporteras tillbud och skada?

Revisorernas bedömning *Delvis* –

Bedömningen baseras på att det finns kända system och arbetssätt, men baseras också på att rapportering av tillbud och arbetskada har skett i varierande utsträckning i olika verksamheter, vilket framkommit i intervjuer.

Regionens synpunkter

Regionen anser inte att det i nuläget saknas rutiner för att bedriva ett covid-säkert arbete (se insidan).

Finns rutiner för att arbeta med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön?

Revisorernas bedömning *Delvis*-

Arbetsgivaren ska se till att chefer och arbetsledare har kunskaper om hur man förebygger och hanterar ohälsosam arbetsbelastning samt kränkande särbehandling. Vidare bedöms att det inte går att styrka att arbetsgivaren sett till att det funnits tillräckliga förutsättningar att omsätta kunskaper i praktiken.

Regionens synpunkter

I revisionsrapporten beskrivs en kultur i att omhänderta arbetsmiljöfrågor som rör organisatorisk arbetsmiljö och kränkingsfrågor, vilket regionen delar uppfattning med revisorerna kring. Arbetsbelastningen under pandemin beskrivs ha påverkat möjligheten att arbeta med den systematiska arbetsmiljön och omsätta teori med praktik.

Regionen håller med om att det systematiska arbetsmiljöarbetet till viss del har fått stå tillbaka under pandemin, och ett förbättringsarbete för att se över SAM-Årshjulet planeras under våren 2022, för att stödja cheferna vidare i arbetsmiljöarbetet. Det är också viktigt att mäta den organisatoriska och sociala arbetsmiljön när normalläge uppstår efter pandemin.

Sker kontroll av att vidtagna åtgärder ger önskad effekt?

Revisorernas bedömning *Nej*-

Bedömningen baseras på att det varken i dokumentanalys eller vid intervjuer kan styrkas att det skett ett systematiskt förbättringsarbete baserat på rapporterade tillbud under granskningsperioden.

Regionens synpunkter

Regionen delar bilden av att förbättringsarbete som har skett i verksamheterna på ett bättre sätt skulle kunna lyftas upp och redovisas. I regional krisledning har dock verksamheterna hanterats kontinuerligt under pandemiperioden, och justeringar utifrån behov har skett.

Genomförs ett förbättringsarbete baserat på rapporterade tillbud?

Revisorernas bedömning *Nej*-

När det gäller arbetsskadehanteringen gällande covid har stora utvecklingsinsatser skett och stort fokus har varit på att pröva, ompröva och beskriva hantering av arbetsskador och tillbud som har en koppling till covid. Flertalet dokument har skapats och uppkom på grund av nya eller ändrade riskbedömningar, och erfarenheter från tillbud eller arbetsskador.

Regionens synpunkter

Region Norrbotten delar inte revisorernas bedömning, att det inte sker ett förbättringsarbete baserat på rapporterade tillbud, utan att det snarare bedrivs ett kontinuerligt omfattande förbättringsarbete, där metoder, bedömningar och arbetssätt ständigt har omprövats tillsammans med myndigheter och deras uppdaterade information.

Görs en årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet?

Revisorernas bedömning *Delvis* –

Bedömningen baseras på att det vid intervjuer har framkommit att det finns variationer mellan enheterna avseende huruvida man genomfört årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet eller inte samt att befintlig uppföljning visar att regionens arbetsmiljö har försämrats under pandemin.

Regionens synpunkter

En årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har genomförts på övergripande nivå och verksamhetschefer har ansvarat för att sammanställa sina enheters systematiska arbetsmiljöarbete. För att kontrollera att samtliga chefer på regionen känner till hur verksamhetschefen har svarat på bedömningsfrågorna, bör återkoppling göras från verksamhetschef till linjechef, och vidare dialog kring enhetens systematiska arbetsmiljöarbete bör ske på APT.

Sker rapportering till styrelsen samt vilka eventuella beslut om åtgärder fattar styrelsen?

Revisorernas bedömning *Ja*

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Bilagor:

Revisionsrapport

Revisorernas skrivelse

Protokollsutdrag skickas till:

Regionens revisorer

HR-direktör

Hälso- och sjukvårdsdirektör